

چهارشنبه 5 آذر 1399-9 ربیع الثانی 1442-25 نوامبر 2020

مرگ "محمدعلی فروغی" سیاستمدار و نخست وزیر رژیم پهلوی (1321ش)...

مرگ "محمدعلی فروغی" سیاستمدار و نخست وزیر رژیم پهلوی (1321ش)، محمدعلی فروغی در سال 1254 شمسی به دنیا آمد و پس از مرگ پدر به "ذکاءالملک" ملقب گردید. جد اعلاي این خانواده از یهودیان بغداد بود که برای تجارت به ایران آمد و در اصفهان سکني گرفت و مسلمان شد. پدر فروغی از معاریف فرهنگی زمان خود به شمار می‌رود؛ رفت که تحت تأثیر میرزا ملکم خان از پیشکسوتان ترویج فرهنگ غربی و فراماسونری در ایران به شمار می‌رود. محمدعلی فروغی مشوق احمدشاه قاجار برای استعفا بود و در به قدرت رسیدن رضاخان و تأسیس سلسله پهلوی، نقشی اساسی ایفا کرد. او نخستین رییس الوزرای رضاخان بود که شانزده سال بعد نیز برای اولین بار تاج پادشاهی را بر سر محمدرضا پهلوی نهاد. فروغی معتمدترین شخصیت سیاسی ایران از نظر دربار لندن جهت پیشبرد سیاست‌های استعماری بریتانیا در ایران محسوب می‌شد. او در تمام مراحل سیاست‌های ضداسلامی خود و رضاخان، مورد حمایت مستقیم انگلیس قرار داشت. فروغی همچنین در چندین دوره مجلس شورای ملی به نمایندگی برگزیده شد و یک بار به ریاست آن رسید. پس از فرار رضاخان، ذکاءالملک، عامل مهمی در کنترل اوضاع داخلی و روی کار آوردن و تثبیت محمدرضا بود و توانست با وعده‌های توخالی، مردم را فریب دهد. فروغی پنج بار وزیر امور خارجه، چهاربار وزیر دارایی، سه بار وزیر دادگستری، چهار بار وزیر جنگ، یک بار وزیر اقتصاد، یک بار کفیل نخست وزیر، یک بار رییس مجلس شورای ملی و سه بار نخست وزیر شد. محمدعلی فروغی سرانجام در 5 آذر 1321 ش، در 67 سالگی، هنگامی که وزیر دربار محمدرضا پهلوی بود، بر اثر سکنه قلبی درگذشت. فروغی دارای دو چهره متضاد است. یکی سیاستمدار و دیگر دانشمند، ادیب و فیلسوف. وی علاوه بر اینکه آثار متعددی را پدید آورده است ولی در بعد سیاسی، از افراد ذی نفوذ و مؤثر در تثبیت سلطنت استبدادی پهلوی اول و دوم به شمار می‌رود.

تشکیل بسیج مستضعفان، به فرمان "امام خمینی" (ره) و روز بسیج (1358ش) به دنبال پیروزی انقلاب، دست عارتگران استعمارگر از ایران قطع شد و منافع آنان به خطر افتاد. آنان از آن پس برای حفظ منافع خود به فکر مقابله با انقلاب افتاده و علیه آن توطئه کردند. یکی از خطراتی که انقلاب نوپای اسلامی را تهدید می‌کرد، حمله نظامی بود. بنابراین حضرت امام خمینی (ره) در پنجم آذرماه سال 1358 فرمان تشکیل بسیج مستضعفان را صادر کردند و همگان را به تشکیل ارتش بیست میلیون فرا خواندند. این نهاد مردمی با داشتن نیروهای با ایمان، فداکار و پرتلاش که از متن جامعه برخاسته‌اند، در تمام صحنه‌های انقلاب اسلامی به ویژه در طول 8 سال دفاع مقدس ملت ایران، نقشی تعیین کننده داشته است. در طول هشت سال دفاع مقدس، بسیج آن‌ها چنان درخشید که دشمنان اعتراف کردند قدرتی که در بسیج نهفته است، توان مقابله با ارتش‌های کلاسیک جهان را دارد. بسیج، وظیفه جذب، آموزش و سازمان‌دهی نیروهای مردمی و اعزام آنها به جبهه‌های نبرد را برعهده داشت و توانست با سامان دادن به نیروهای مؤمن و ارزشی، ارتشی مردمی را پی ریزی کند. بسیج، اکنون نیز در عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی و نظامی ایران اسلامی، با همان شور و نشاط اولیه، حضوری فعال دارد.

درگذشت "سیدحسن میرخان"، "سیدحسین میرخان"، "استاد خورشیدی"، معروف به "سراج الکتاب" (1369ش)، درگذشت سیدحسن میرخان معروف به سراج الکتاب فرزند سید مرتضی حسینی برغانی در سال 1291 ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات مقدماتی، هنر خطاطی را نزد پدر و استادان برجسته خطاطی ایران فرا گرفت. او در مدتی بسیار کوتاه، در خوشنویسی به درجه استادی رسید و سپس به تدریس پرداخت. استاد میرخان در نوشتن تمام انواع خط از قبیل نسخ، ثلث، تعلیق و شکسته و به ویژه خط نستعلیق، مهارتی بسیار داشت و در سرودن شعر نیز توانا بود. این استاد بزرگ خوشنویسی، بیش از شصت جلد کتاب با خط خوش نوشت که خوشنویسی کلیات سعدی و دیوان حافظ و نیز دیوان اشعارش از آن جمله است. ایشان هم‌چنین در تأسیس انجمن خوشنویسی ایران نقش مهمی ایفا کرد. استاد سید حسن میرخان سرانجام در پنجم آذر 1369 ش در 78 سالگی در تهران درگذشت. آغاز حملات شاه عباس، صفی‌الدین آذربایجان از دست دولت عثمانی (1011ق) چون شاه عباس صفوی خود را از نظر قوای نظامی نیرومند یافت به فکر بازپس‌گیری شهرهایی افتاد که در شمال غربی ایران به عثمانی‌ها واگذاشته بود. نخست به تبریز حمله برد و از آن جا به ایروان تاخت و از آن به بعد شهرهای غربی ایران را از دست عثمانی‌ها خارج ساخت و به ایران ملحق گردانید.

بابان محاصره شد؛ شاه عباس صفی‌الدین آذربایجان از دست دولت عثمانی (1011ق) پس از به قدرت رسیدن محمدعلی شاه و بی‌اعتنایی او به مشروطه، مردم تبریز دست به قیام زده و با رهبری باقرخان و ستارخان ندای مشروطه سر دادند. پس از آن تبریز توسط قوای دولتی ماه‌ها محاصره درآمد ولی توفیقی جهت تصرف شهر، برای شاه به دست نیامد. مقاومت سرسختانه مردم تبریز ده ماه به طول انجامید و سرانجام در ربیع الثانی 1327 ق هنگامی که سربازان روس به بهانه‌های حمایت از خارجیان وارد این شهر شدند، این

به آب انداخته، اهلند، کشته، بخار توسط "ادوات فلهتن" امریکایی، در باس، (1803م) رابرت فولتون مخترع و مهندس امریکایی در 22 نوامبر 1765م قدم به هستی نهاد. وی بدون آنکه تحصیلات دانشگاهی داشته باشد، به علت علاقه به امور صنعتی، به تحقیق در این زمینه پرداخت. فولتون که صنعتگری مبتکر بود، به استفاده از بخار در حرکت کشتی‌ها اندیشید. بنابراین شیوه‌های تازه‌ای برای اصلاح حمل و نقل در کانال‌هایی که در انگلستان ساخته می‌شد، یافت. او در سال 1797م به فرانسه رفت و اولین کشتی بخار را ساخت و در 25 نوامبر 1803م به آب انداخت. هر چند این کشتی غرق شد، اما او برای ساخت کشتی دیگری به فعالیت پرداخت. تا اینکه در سال 1807م آزمایش به آب انداختن کشتی بخار با موفقیت به اجرا درآمد. فولتون این کشتی را، کلمون نامیده بود. رابرت فولتون سرانجام در سن 50 سالگی به تاریخ 24 ژوئن 1815 درگذشت. جالب آن که یک سال و یک روز بعد از مرگ وی، اولین کشتی مسافربری که با نیروی بخار حرکت می‌کرد، از دریای انگلستان عبور نمود. محاصره پایان یافت.